

Podręcznik dla wnioskujących

w programie grantowym

FUNDUSZ NATURALNEJ ENERGII

XVI edycja

Organizator programu

Partner społeczny

WSTĘP

Droga Czytelniczko, Drogi Czytelniku!

Ten podręcznik powstał z myślą o wszystkich, którzy chcą skutecznie ubiegać się o grant w ramach XVI edycji programu **Fundusz Naturalnej Energii** (Fundusz). Zebraliśmy w nim praktyczne wskazówki, pytania pomocnicze oraz inspirujące przykłady działań, które pomogą krok po kroku przygotować przemyślany, logiczny i kompletny wniosek o dofinansowanie (wniosek).

Znajdziesz tu:

- ważne informacje o programie,
- omówienie kluczowych obszarów tematycznych programu,
- zasady tworzenia spójnych i dobrze zaplanowanych projektów,
- rekomendacje dotyczące wypełniania wniosku,
- przykłady projektów, które z powodzeniem zostały zrealizowane.

Dobra praktyka – o czym warto pamiętać?

Zanim zaczniesz pisać wniosek:

- ✓ przeczytaj nasz podręcznik,
- ✓ pobierz ze strony programu i przeczytaj *Zasady udziału w programie grantowym*,
- ✓ zastanów się, jak Twój projekt wpisuje się w tematykę i cele Funduszu.

 Strona programu: <https://www.gaz-system.pl/pl/esg/fundusz-naturalnej-energii.html>

 Formularz wniosku on-line: [Formularz wniosku o dofinansowanie](#)

 Termin składania wniosków **od 13 maja do 22 czerwca 2026 r., godz. 14:00**

Organizator programu: Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

Partner społeczny: Fundacja „Za górami za lasami”

XVI edycja, 2026 r.

ROZDZIAŁ 1 - INFORMACJE O PROGRAMIE

Fundusz Naturalnej Energii to program GAZ-SYSTEM, który wspiera lokalne społeczności i wzmacnia relacje w miejscach, gdzie realizowane są inwestycje i działają ważne obiekty gazowe.

Celem programu jest wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska, edukacji ekologicznej oraz inicjatyw na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu. Fundusz pomaga zwiększać wiedzę i świadomość mieszkańców o zrównoważonym rozwoju oraz zachęca do podejmowania konkretnych działań na rzecz przyrody. Realizowane projekty integrują uczestników programu wokół wspólnych inicjatyw i przyczyniają się do poprawy jakości środowiska.

Kto może złożyć wniosek:

- jednostki samorządowe, w tym biblioteki, ośrodki kultury itp.
- placówki oświatowe,
- stowarzyszenia wpisane do KRS i zwykłe oraz fundacje,
- koła gospodyń wiejskich.

Lokalizacje - wnioski mogą złożyć podmioty prowadzące działania w lokalizacjach objętych programem:

37 powiatów i 16 miast w 11 województwach:

Województwo	Powiat	Miasto
pomorskie	gdański, tczewski, kwidzyński	Gdańsk
kujawsko-pomorskie	grudziądzki, wąbrzeski, toruński, aleksandrowski, włocławski, żniński	Żnin, Janowiec Wielkopolski
wielkopolskie	nowotomyski, poznański, wolsztyński	Murowana Goślina, Wolsztyn
dolnośląskie	gólogowski, legnicki, lubiński, polkowicki	Lubin, Polkowice
lubuskie	świebodziński, zielonogórski	Świebodzin,
mazowieckie	miński, otwocki, pruszkowski, Warszawa, warszawski zachodni	Mińsk Mazowiecki, Otwock

śląskie	bielski, oświęcimski, raciborski, rybnicki	Bielsko-Biała, Oświęcim, Skoczów, Rybnik
opolskie	brzeski, nyski	Niemodlin
lubelskie	puławski, opolski, kraśnicki	
podkarpackie	stalowowolski, niżański, leżajski, łańcucki, rzeszowski	
zachodniopomorskie		Świnoujście

WAŻNE: Wnioski, w których opisane działania nie dotyczą ww. lokalizacji, nie będą rozpatrywane.

Budżet programu: 300 tys. zł

Maksymalna wysokość dofinansowania: 15 tys. zł

Liczba grantów: 20

Harmonogram XVI edycji:

Termin	Działanie
13 maja - 22 czerwca 2026 r.	Nabór wniosków o dofinansowanie
czerwiec / lipiec 2026 r.	Ocena wniosków i ogłoszenie laureatów
lipiec / sierpień 2026 r.	Podpisanie umów o dofinansowanie
nie później niż 30 dni od podpisania umowy	Przelanie środków finansowych
wrzesień / październik 2026 r.	Uroczyste wręczenie grantów i warsztaty dla grantobiorców
do 31 grudnia 2026 r.	Termin wydatkowania środków finansowych
do 31 grudnia 2026 r.	Sprawozdanie z realizacji dofinansowanego projektu

ROZDZIAŁ 2 – CZTERY TEMATY, W KTÓRYCH MOŻESZ DZIAŁAĆ

Wybierz temat swojego projektu. Możesz złożyć wniosek w jednym z czterech tematów. Każdy z nich daje inne możliwości. Dopasuj swój pomysł do lokalnych potrzeb.

TEMAT: ZIELONE PRACOWNIE – PRZESTRZEŃ DO NAUKI W KONTAKCIE Z PRZYRODĄ

Jeśli chcesz stworzyć miejsce, w którym nauka łączy się z doświadczeniem natury, ten temat jest właśnie dla Ciebie. Zielone pracownie to projekty, które wspierają edukację przyrodniczą i ekologiczną poprzez kontakt z otoczeniem – żywym, zmiennym i inspirującym.

To przestrzenie, które mogą służyć obserwacjom, eksperymentom i codziennemu odkrywaniu procesów zachodzących w środowisku. Każda pracownia może wyglądać inaczej, odpowiadając na konkretne wyzwania i możliwości miejsca.

Przykłady zielonych pracowni:

- ogródek z miejscem do prowadzenia eksperymentów i obserwacji przyrody,
- zielona sala dydaktyczna wyposażona w różnorodne pomoce naukowe i elementy przyrody, mini stacja pogodowa lub ogródek meteorologiczny, umożliwiające śledzenie zjawisk atmosferycznych,
- szklarnia do hodowli roślin.

Dobra praktyka – o czym warto pamiętać?

Dostosuj projekt do lokalnych warunków i potrzeb społeczności, uczniów, nauczycieli, edukatorów. **Myśl kreatywnie**, takie podejście, pozwala łączyć naukę z działaniem, teorię z praktyką, a środowisko z codziennym życiem.

TEMAT: OGRÓD MARZEŃ – MIEJSCE, KTÓRE ŁĄCZY SPOŁECZNOŚĆ I NATURĘ

Ten temat jest dedykowany tworzeniu zielonych przestrzeni do odpoczynku, spotkań, wspólnego działania i regeneracji w otoczeniu przyrody. Ogród Marzeń to nie tylko estetyka, to także

narzędzie budowania więzi społecznych i poczucia wspólnoty. To idealna propozycja dla tych, którzy chcą stworzyć miejsce sprzyjające relaksowi, kontaktowi z naturą i integracji mieszkańców, bez względu na wiek.

Zanim zaczniesz planować, zastanów się:

- czego brakuje mieszkańcom w najbliższej okolicy – zieleni, cienia, przestrzeni do wspólnego spędzania czasu?
- czy w otoczeniu znajdują się parki, skwery, naturalne miejsca do odpoczynku, czy może właśnie ich brakuje?
- jak włączyć lokalną społeczność w proces projektowania, a później także w dbanie o powstały ogród?

Przykłady ogrodów marzeń:

- stworzenie ogrodu społecznego, skweru z miejscami do odpoczynku lub cienistych stref relaksu,
- wytyczenie ścieżek, rabat, nasadzenia drzew, krzewów i roślin zielnych,
- montaż ławek, altanek, domków dla owadów, elementów małej architektury,
- przestrzenie edukacyjne, np. tablice informacyjne o roślinach, mikroklimacie, roli owadów zapylających.

Dobra praktyka – o czym warto pamiętać?

- ✓ wybieraj **rośliny rodzime** – najlepiej dostosowane do warunków i przyjazne owadom,
 - ✓ **unikaj gatunków inwazyjnych**, takich jak łubin, robinia akacjowa, bo mogą zagrażać lokalnej bioróżnorodności,
 - ✓ **stawiaj na naturalne materiały** – drewno, kamień, żwir, są trwałe, estetyczne i ekologiczne.
-

TEMAT: DRZEWA BLISKO NAS – JAK SADZIĆ ŚWIADOMIE?

Chcesz posadzić drzewa lub krzewy w swojej okolicy? To świetny pomysł, ale warto zrobić to w porozumieniu z odpowiednimi instytucjami: miastem, gminą lub nadleśnictwem.

Co trzeba zrobić?

- spotkaj się z właścicielem terenu i uzyskaj jego zgodę,

- wybierz odpowiednie gatunki drzew, najlepiej rodzime, odporne na lokalne warunki, a w wyjątkowych sytuacjach możesz posadzić drzewa ozdobne,
- pamiętaj o zmianach klimatu, wybieraj gatunki, które lepiej radzą sobie z suszą, czy upałami.

Dobra praktyka – o czym warto pamiętać?

Zacznij od rozmowy z potencjalnym partnerem projektu. Zapytaj właściciela terenu, co i gdzie można posadzić. Jasne zasady na początku, ułatwią dalsze działania.

TEMAT: KAMPANIE EDUKACYJNE – ZMIENIAJ ŚWIADOMOŚĆ W SWOJEJ OKOLICY

Masz pomysł na działania, które zwiększą wiedzę mieszkańców i zaangażują ich w ochronę przyrody? Zorganizuj lokalnie kampanię edukacyjną z pomysłem i troską o środowisko.

Co może być tematem kampanii?

- ochrona mokradł i torfowisk,
- znaczenie owadów zapylających,
- skutki zanieczyszczenia powietrza,
- rola bioróżnorodności.

Dobra praktyka – o czym warto pamiętać?

- ✓ pokaż, że temat kampanii dotyczy właśnie tej okolicy,
 - ✓ skup się na edukacji i motywacji do działania
 - ✓ wykorzystaj różne formy przekazu np. media społecznościowe, spotkania, warsztaty
 - ✓ nie drukuj ulotek ani plakatów. Postaw na cyfrowe i bezodpadowe formy komunikacji.
-

ROZDZIAŁ 3 – ZASADY TWORZENIA PROJEKTU

Zanim przystąpisz do pisania wniosku, przygotuj się, bo dobre podstawy, to połowa sukcesu!

Pobierz wszystkie dokumenty ze strony internetowej Funduszu

 Zasady udziału w programie,

- 📄 Wzór oceny wniosku,
- 📄 Wzór umowy o przyznanie grantu.

Jak będzie oceniany Twój wniosek?

- **Część formalna** – sprawdź, czy:
 - ✓ Twój projekt pasuje do celów i tematów programu,
 - ✓ składający wniosek ma odpowiedni status prawny,
 - ✓ działania wpisane do Twojego projektu odbywają się we wskazanych przez organizatora lokalizacjach.
- **Część merytoryczna** – liczy się czy:
 - ✓ projekt odpowiada na realną potrzebę lokalną,
 - ✓ działania są przemyślane i poprawne merytorycznie,
 - ✓ harmonogram i budżet są realne do spełnienia i poprawnie przeliczone,
 - ✓ wydatki są zgodne z zaplanowanymi działaniami,
 - ✓ skala przedsięwzięcia jest wystarczająca: liczba osób, instytucji, organizacji, ekspertów, specjalistów,
 - ✓ projekt ma szansę na długofalowy efekt, umożliwiający kontynuację działań po zakończeniu projektu,
 - ✓ skala promocji jest wystarczająca.

Zacznijcie od burzy mózgów

Wydrukuj KARTĘ DO BURZY MÓZGÓW Z ZESPOŁEM z Rozdziału 6 podręcznika i zastanówcie się:

- co chcecie zmienić?
- kogo dotyczy problem?
- jak to zrobicie?
- ile to będzie kosztować?
- jaki efekt chcecie osiągnąć?

🌱 Dobra praktyka – o czym warto pamiętać?

1. Projekt musi pasować do misji Waszej organizacji.
 2. Musi wpisywać się w cele programu.
 3. Musi odpowiadać na potrzeby konkretnych grup odbiorców.
-

ROZDZIAŁ 4 – CZAS NA ZŁOŻENIE WNIOSKU

Twój projekt jest gotowy i spisany? Świetnie! A zatem teraz:

1. Przeczytaj spisany roboczo projekt jeszcze raz, aby uniknąć najczęstszych błędów:
 - błędny adres mailowy lub numer telefonu,
 - brak znajomości dokumentów programu,
 - brak logiki projektowej,
 - brak logicznego powiązania celów projektu z jego rezultatami,
 - zbyt ogólne opisy działań i budżetu,
 - brak szczegółów w postaci ilości i nazwy (np. lista roślin = tylko „byliny” zamiast konkretnych nazw i ilości sadzonek).
2. Sprawdź treści z wzorem oceny wniosku.
3. Wypełnij wniosek **FORMULARZ WNIOSKU ON-LINE**, wykorzystując treści ze spisanego roboczo projektu.
4. Po wysłaniu wniosku istnieje możliwość wydrukowania odpowiedzi. Opcję można znaleźć w podsumowaniu przestanego formularza („Drukuj odpowiedzi” lub ikona drukarki).

Uwaga: po wysłaniu formularza nie ma już możliwości edycji odpowiedzi.

✉ **Potwierdzenie złożenia wniosku otrzymasz na e-mail wpisany przez Ciebie w formularzu wniosku, w terminie do 3 dni roboczych z adresu: fne@gaz-system.pl.**

🕒 **Termin składania wniosków: od 13 maja do 22 czerwca 2026 r., godz. 14:00.**

ROZDZIAŁ 5 – ŹRÓDŁA WIEDZY I INSPIRACJI

Korzystaj z poniższych stron internetowych, to rzetelne źródła wiedzy i inspiracji:

Program grantowy Fundusz Naturalnej Energii:

<https://www.gaz-system.pl/pl/esg/fundusz-naturalnej-energii.html>

➤ **Informacje o mokradłach:**

<https://bagna.pl/>

<https://www.youtube.com/watch?v=rc2Po6hfzUM>

<https://polskieradio24.pl/artukul/3329181,mokradla-bardzo-istotne-dla-calej-planety-rozmowa-z-prof-wiktorem-kotowskim>

➤ **Zmiana klimatu:**

<https://naukaoklimacie.pl/>

➤ **Wyzwania przyrodnicze i środowiskowe:**

<https://naukadlaprzyrody.pl/>

➤ **Ogrody przyjazne naturze:**

https://zpkwm.pl/wp-content/uploads/ogrody_przyjazne_naturze_internet.pdf

<https://mojapuszczka.sendzimir.org.pl/baza-wiedzy/413-ogrod-przyjazny-naturze>

➤ **Ogrody deszczowe:**

<https://klimada2.ios.gov.pl/zaloz-ogrod-deszczowy/>

<https://sendzimir.org.pl/projekty/lubie-deszcz/lubie-deszcz-ogrod-deszczowy-w-praktyce/>

➤ **Owady zapylające** (gatunki, pomoce gniazdowe, rośliny pokarmowe):

<https://dzicyzapylacze.pl/>

➤ **Bioróżnorodność:**

<https://www.gov.pl/web/gdos/przyroda-i-roznorodnosc-biologiczna>

➤ **Gatunki inwazyjne:**

<https://www.gov.pl/web/gdos/inwazyjne-gatunki-obce3>

ROZDZIAŁ 6 – KARTY PRACY NAD PROJEKTEM

Wydrukuj i korzystaj podczas pracy nad projektem:

KARTA NR 1:

CHECKLISTA – TWORZENIE PROJEKTU KROK PO KROKU

Przygotowanie dokumentacji:

- Pobierz *Zasady udziału w programie*
- Pobierz *Wzór oceny wniosku*
- Pobierz *Wzór umowy o przyznanie grantu*

Oznacz w dokumentach:

- Kolorem zielonym – kwestie formalne
- Kolorem żółtym – cele i temat projektu
- Kolorem czerwonym – kryteria oceny

Sprawdź zgodność formalną:

- Projekt pasuje do celów programu
- Projekt pasuje do tematu programu
- Status prawny wnioskodawcy jest odpowiedni
- Działania odbywają się we wskazanych lokalizacjach

Sprawdź część merytoryczną:

- Pomysł odpowiada na realne potrzeby
- Działania są poprawne merytorycznie
- Harmonogram jest realny i możliwy do wykonania
- Budżet jest spójny i zgodny z działaniami
- Projekt angażuje społeczność, instytucje, ekspertów
- Projekt ma długofalowe efekty
- Masz plan promocji

Zasady ogólne:

- Projekt wpisuje się w misję organizacji
- Projekt realizuje cele programu
- Projekt odpowiada na potrzeby odbiorców

 KARTA DO BURZY MÓZGÓW Z ZESPOŁEM

Tytuł roboczy projektu: _____

1. CO CHCEMY ZMIENIĆ?

Opis problemu lub wyzwania:

 _____

 _____

2. KOGO TO DOTYCZY? (GRUPA ODBIORCÓW)

 _____

 _____

3. JAKIE DZIAŁANIA CHCEMY PODJĄĆ?

 _____

 _____

4. CO JEST POTRZEBNE DO REALIZACJI?

 Ludzie, materiały, miejsce itp.:

◆ _____

◆ _____

5. ILE TO BĘDZIE KOSZTOWAĆ?

 Spisz budżetu: koszty osobowe (nazwa kosztu, koszt jednostkowy, suma), koszty rzeczowe (nazwa zakupu/kosztu, liczba, koszt jednostkowy, suma), w tym wkład własny:

 _____

6. JAKI CHCEMY OSIĄGNAĆ EFEKT?

 Rezultaty, zmiana społeczna, wpływ:

 _____

 _____

 Masz pytania?

Napisz do nas: fne@gaz-system.pl

lub zadzwoń do koordynatorek programu:

Wioletta Sadowska

Iwona Kaszuba-Zajęc

 609 021 726

 665 990 123